

Sobre la Llei de D'Hondt

Com cada vegada que hi ha una contesa electoral, un dels temes de que més es parla es el de la llei que regula la distribució dels escons. Aquest és, sens dubte, un tema ple d'interès; ,però és una llàstima que es tracti amb poca profunditat i a base de mitges veritats (vegeu EL MÓN, núm. 47, pag. 26, i comentaris esparsos al núm. 48). El lloc comú dels comentaris es la tan famosa com poc compresa regla de D'Hondt.

Hom atribueix a aquesta norma aritmètica tota mena d'injustícies electorals. És habitual destacar-ne dues: 1) La regla de D'Hondt no és realment proporcional, i 2) la regla de D'Hondt afavoreix els partits majoritaris. Ambdues afirmacions són falses.

Excepte si volem trossejar algun candidat per aconseguir una proporcionalitat perfecta, l'anàlisi del repartiment en una circumscripció gran és bastant raonable. Pel que fa al suposat afavoriment a l'opció majoritària, vegeu, entre molts, el cas de Guipúscoa: l'únic diputat d'EE ha «costat» 37.058 vots, mentre que al PNB, majoritari, cada un dels seus tres diputats li n'ha «costat» 41.717.

En realitat, la regla de D'Hondt afavoreix el partit que col·loca el darrer dels escons atorgats, sigui o no de l'opció majoritària. ¿On és, doncs, la causa de la manca de proporcionalitat?

La normativa actual és un mecanisme complex, dins el qual la regla de D'Hondt és només un dels elements. Podem resumir-ho en quatre punts:

- 1) L'ús de la província com a circumscripció fa que toquin pocs diputats a cada una i que, per tant, els partits petits no hi puguin reeixir.
- 2) Les províncies menys poblades reben un tracte de favor, perquè són proporcionalment més representades.
- 3) Hom exigeix un percentatge mínim de vots per obtenir diputats; aquesta disposició, en realitat, només té efectivitat a Madrid i a Barcelona.
- 4) El repartiment d'escons dins cada circumscripció es fa per la regla de D'Hondt.

L'origen de la manca de proporcionalitat es troba exclusivament en els dos primers dels quatre punts assenyalats i, per tant, la regla de D'Hondt no hi té res a veure. Si hom considerés una sola circumscripció electoral a nivell d'Estat, la regla de D'Hondt donaria una proporcionalitat pràcticament perfecta.

Però succeeix que els dos primers preceptes son conseqüència directa de l'article 68 de la Constitució, que així ho disposa. No és una qüestió de llei electoral; es qüestió de Constitució. I si anem a mirar, l'actual sistema es més proporcional que no pas el francès, l'alemany, l'anglès o el nord-americà.

El Món, 3.12.1982